

NVE

Reguleringsmyndigheten
for energi – RME

STATNETT SF
Postboks 4904 Nydalen
0423 OSLO

Vår dato: 06.11.2024

Vår ref.: 201915027-29 Oppgis ved henvendelse

Deres ref.:

Godkjenning av metode for en markedsbasert tildelingsprosess for utvekslingskapasitet mellom budområder i den nordiske kapasitetsberegningsregionen

Reguleringsmyndigheten for energi i NVE (RME) mottok forslag til metode fra Statnett SF (Statnett) den 9. november 2022. Metoden gjelder en markedsbasert tildelingsprosess for utvekslingskapasitet mellom budområder med formål om å utveksle balansekapasitet i den nordiske kapasitetsberegningsregionen (CCR Nordic).¹ Metodeforslaget er utarbeidet med bakgrunn i forordning (EU) 2017/2195 av 23. november 2017 om fastsettelse av retningslinjer for balansering av elektrisk kraft (EB) artikkel 41 nr. 1.

RME ba den 23. oktober 2023 EFTAs overvåkingsorgan (ESA) om å treffe beslutning om dette metodeforslaget. ESA traff slik beslutning rettet mot RME den 16. oktober 2024. RME skal sørge for at ESAs beslutninger gjennomføres i Norge i tråd med Norges EØS-rettslige forpliktelser.

RME godkjenner Statnetts forslag til metode.

1. Beskrivelse av saken

1.1 Bakgrunn – EB åpner for at Statnett legger frem metodeforslag

EB er innlemmet i EØS-avtalen og gjelder som forskrift i Norge, jf. forskrift om elektrisk kraft over landegrensene § 1. Forskriften fastsetter handelsregler for balansetjenester, regler om kapasitetsfastsettelse for balansekraft, balanseavregning og balansemarkedet generelt. Retningslinjen legger til rette for at både forbrukerne og produsentene kan delta i balansemarkedet, som skal fungere effektivt på tvers av landegrenser og budområder.

¹ Jf. e-post fra Statnett v/ ENTSO-E til RME den 9. november 2022, jf. vår ref. 201915027-5. Den 22. august 2023 mottok RME en ny versjon av metodeforslaget

E-post: rme@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 22 95 95 95, Internett:

www.nve.no/reguleringsmyndigheten

Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

EB inneholder krav om at Statnett skal utarbeide forslag til nærmere angitte metoder og legge disse frem for RME. Enkelte bestemmelser i EB åpner også for at Statnett på frivillig basis utarbeider metodeforslag. Noen av disse metodene skal Statnett utarbeide sammen med andre TSOer.² Det følger av EB om Statnett skal samarbeide med alle andre TSOer i EØS,³ eller bare innenfor den relevante kapasitetsberegningsregionen⁴ eller en annen angitt konstellasjon.

RME skal vurdere slike metodeforslag for eventuell godkjenning etter energiloven,⁵ jf. EB artikkel 5, jf. forskrift om elektrisk kraft over landegrensene §§ 1 og 2 første og fjerde ledd.

Ett av forslagene som Statnett kan utarbeide og legge frem for RME for godkjenning, er forslag til metode for en markedsbasert tildelingsprosess for utvekslingskapasitet mellom budområder med formål om å utveksle balansekapasitet i den nordiske kapasitetsberegningsregionen, jf. EB artikkel 41 nr. 1.

1.2 Statnetts høring av utkast til metodeforslag

Statnett har etter EB artikkel 10 en plikt til å gjennomføre høring av metodeforslaget før det ferdigstilles og oversendes RME. De synspunkter som kommer frem under høringen skal tas i betraktning når metodeforslaget ferdigstilles.

Statnett gjennomførte tre slike høringer i samarbeid med øvrige relevante TSOer gjennom ENTSO-E. Den første høringen gikk fra den 3. september 2018 til den 4. oktober 2018, den andre høringen gikk fra den 6. april 2021 til den 7. mai 2021, og den siste høringen gikk fra den 14. april 2022 til den 20. mai 2022.

1.3 Statnetts oversendelse av metodeforslaget til RME

Den 9. november 2022 mottok RME forslag til metode for en markedsbasert tildelingsprosess for utvekslingskapasitet mellom budområder med formål om å utveksle balansekapasitet i den nordiske kapasitetsberegningsregionen fra Statnett i henhold til EB artikkel 41 nr. 1, jf. artikkel 4 nr. 1 (den opprinnelige versjonen av metodeforslaget). Den 22. august 2023 mottok RME en ny versjon av metodeforslaget.

Metodeforslaget er utviklet av Statnett i samarbeid med alle TSOene i kapasitetsberegningsregionen Norden.

² «TSO» er en forkortelse for «Transmission System Operator». Statnett er sertifisert av RME og utpekt av Olje- og energidepartementet (OED) (nå Energidepartementet) som norsk TSO, jf. RMEs vedtak av den 1. juli 2022 hhv. OEDs godkjenning og utpeking av den 7. juli 2022

³ Island og Liechtenstein deltar ikke i dette

⁴ Også omtalt som «kapasitetskalkuleringsregioner»

⁵ Lov 29. Juni 1990 nr. 50 om produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi m.m. (energiloven)

1.4 Metodeforslagets innhold

Metodeforslaget fastsetter krav om hvordan de nordiske TSOene kan reservere overføringskapasitet mellom budområder til utveksling av balansekapasitet. De reserverte volumene av overføringskapasitet vil følgelig ikke være tilgjengelig for handel i døgn- og intradagmarkedet.

De nordiske TSOene skal kun reservere overføringskapasitet dersom prisene (og dermed den faktiske markedsverdien) for balansekapasitet er høyere enn summen av referanseprisen (dvs. den forventede markedsverdien) for døgnmarkedet og et forhåndsdefinert påslag (såkalt «mark-up»). Metodeforslaget beskriver hvordan referanseprisen for døgnmarkedet og påslaget skal beregnes.

Videre settes det begrensninger på hvor mye overføringskapasitet TSOene maksimalt kan reservere. Det defineres også en metode for prisfastsettelse, ordningen for bindende fastsatt kapasitet og regler for deling av flaskehalsinntekter for utvekslingskapasiteten mellom budområder som er tildelt bud på utveksling av balansekapasitet.

1.5 RMEs anmodning til ESA

Etter å ha vurdert metodeforslaget, rettet RME den 23. oktober 2023 en anmodning til ESA om å treffe beslutning om den opprinnelige versjonen av metodeforslaget.⁶

1.6 RMEs forhåndsuttalelse til ESAs utkast til beslutning

Med det formål å ta hensyn til RMEs synspunkter i henhold til EØS-avtalen vedlegg IV nr. 47 bokstav d punkt (iv), ba ESA den 19. august 2024 om innspill fra RME til ESAs utkast til beslutning.

RME avgav uttalelse den 2. september 2024.

RME uttalte at ESAs utkast til beslutning støtter etableringen av et regionalt nordisk marked for anskaffelse og utveksling av frekvensgjenopprettingsreserver med automatisk aktivering (aFRR) gjennom felles metoder. RME uttalte videre at metoden legger til rette for integrering av balansemarkeder i Norden i henhold til EB artikkel 3. På denne bakgrunn fremholdt RME at det aktuelle utkastet til metode bidrar til å oppfylle EBs formål.

I vår uttalelse ønsket RME særskilt velkommen de tilpasninger som ESA har fastsatt for å reflektere det relevante rettslige rammeverket i EB og tredje energimarkedspakke, slik dette er innlemmet i EØS-avtalen. ESAs tilpasninger er ikke bare nødvendige, men også hensiktsmessige og velbalanserte for å sikre en homogenisert tilnærming, noe RME fremholdt som essensielt for å sikre markedets funksjon.

RME hadde på denne bakgrunn ingen bemerkninger til innholdet i utkastet.

⁶ Jf. forordning (EF) nr. 713/2009 artikkel 8 nr. 1 første avsnitt bokstav b, jf. EØS-avtalen vedlegg IV nr. 47 bokstav d

1.7 ESAs beslutning

ESA traff etter dette beslutning rettet mot RME om den opprinnelige versjonen av metodeforslaget den 16. oktober 2024. Innholdet i ESAs beslutning er det samme som det RME sluttet seg til gjennom vår forhåndsuttalelse.

2. Regelverk som ligger til grunn for vedtaket

2.1 Grensehandelsforordningen og EB

EB og forordning (EF) nr. 714/2009 (grensehandelsforordningen) er innlemmet i EØS-avtalen og gjennomført i Norge som forskrift i medhold av energiloven, jf. forskrift om elektrisk kraft over landegrensene § 1.

Overordnede rammer etter EB

Formålet med EB er ifølge EB artikkel 3 å:

- a) Fremme effektiv konkurranse, likebehandling og åpenhet i balansemarkedene.
- b) Forbedre effektiviteten ved balansering samt effektiviteten i europeiske og nasjonale balansemarkeder.
- c) Integre balansemarkeder, fremme mulighetene for å utveksle balansetjenester og samtidig bidra til driftssikkerheten.
- d) Bidra til effektiv og langsiktig drift og utvikling av transmisjonsnett for elektrisk kraft og elektrisitetssektoren i Unionen og samtidig legge til rette for at døgn-, intradag- og balansemarkedene fungerer effektivt og konsekvent.
- e) Sikre at kjøpet av balansetjenester er rettferdig, objektivt, åpent og markedsbasert, unngår urimelige hindringer for inntreden på markedet for nye aktører, fremmer likviditeten i balansemarkedene og samtidig forhindrer utilbørlig konkurransevridning på det indre marked for elektrisk kraft.
- f) Tilrettelegge for deltakelse av laststyring, herunder aggregering av anlegg og energilagring, og samtidig sikre at de konkurrerer med andre balansetjenester på like vilkår og om nødvendig opptrer uavhengig når de betjener ett enkelt forbruksanlegg.
- g) Lette deltakelsen for fornybare energikilder og støtte oppnåelsen av Den europeiske unions mål for utbredelse av produksjon av fornybar energi.

Forskrift om elektrisk kraft over landegrensene gjennomfører Norges EØS-rettslige forpliktelser. EB skal derfor tolkes i lys av grunnleggende EØS-rettslige tolkningsprinsipper som prinsippet om EØS-konform tolkning og homogenitetsprinsippet.

Krav om at Statnett gjennomfører høring av metodeforslaget

Før ferdigstilling av metodeforslaget skal Statnett legge dette ut på høring for aktuelle interessenter, inklusive berørte myndigheter. Dette følger av EB artikkel 10 nr. 4. Det følger av EB artikkel 10 nr. 1 at slik høring skal vare i minst én måned.

Etter EB artikkel 10 skal forslag til metoder som Statnett skal utarbeide i samarbeid med alle TSOene i EØS, offentliggjøres og sendes ut på offentlig høring på EØS-nivå. Til sammenligning skal forslag til metoder som Statnett skal utarbeide i samarbeid med andre TSOer i relevant kapasitetsberegningsregion eller annen nærmere angitt konstellasjon, sendes ut på offentlig høring på det relevante regionale nivå.

TSOene skal etter EB artikkel 10 nr. 6 ta hensyn til de innspill som kommer frem under høringsrunden før de sender endelig forslag til metode til RME for godkjenning.

Rammer for innholdet i metoden

Regelverket oppstiller klare rammer for innholdet i metoden som begrenser anledningen til å utøve skjønn ved utarbeidelse og godkjenning av metodeforslaget. Dette følger blant annet av EB artikkel 41 nr. 1, jf. forskrift om elektrisk kraft over landegrensene § 1.

Herunder krever EB artikkel 5 nr. 5 at forslaget inneholder en anbefalt tidsplan for gjennomføringen og en beskrivelse av metodens forventede innvirkning på de overordnede målene for forskriften.

EB artikkel 41 nr. 1 sier at innen to år etter ikrafttreddelsen av denne forordningen kan alle TSO-er i en kapasitetsberegningsregion utarbeide et forslag til en metode for en markedsbasert tildelingsprosess for utvekslingskapasitet mellom budområder med henblikk på å utveksle balansekapasitet eller dele reserver. Denne metoden skal gjelde for utveksling av balansekapasitet eller deling av reserver med en kontraktsperiode på høyst én dag, og dersom kontraktsinngåelsen skjer høyst én uke før leveringen av balansekapasiteten. Videre fastsetter artikkelen krav om hva metoden skal omfatte.

Godkjenning

Forslag til metode for en markedsbasert tildelingsprosess for utvekslingskapasitet mellom budområder i den nordiske kapasitetsberegningsregionen etter EB artikkel 41 nr. 1 skal vurderes av RME for eventuell godkjenning. I den forbindelse skal RME koordinere sin vurdering av forslaget med alle relevante reguleringsmyndigheter i kapasitetsberegningsregionen Norden, jf. EB artikkel 5 nr. 1, jf. artikkel 4 nr. 1, jf. artikkel 5 nr. 3 bokstav h, jf. nr. 6.

Etter å ha vurdert forslaget, kan RME henvise metodeforslaget til ESA etter EB artikkel 5 nr. 7.⁷

⁷ Jf. EØS-avtalen vedlegg IV pkt. 52 og EØS-komiteens beslutning nr. 207/2020 fortalen pkt. 9, jf. forordning (EF) nr. 713/2009 artikkel 8 nr. 1 første avsnitt bokstav b, jf. EØS-avtalen vedlegg IV nr. 47 bokstav d

2.2 NEM-forskriften

Det følger av NEM-forskriften § 2-4 annet ledd at RME skal sørge for at beslutninger truffet av ESA i henhold til EØS-avtalen vedlegg IV nr. 47 blir gjennomført i Norge i samsvar med Norges EØS-rettslige forpliktelser.

2.3 Energiloven

Etter energiloven § 6-1 fjerde ledd bokstav b, jf. a, skal reguleringsmyndigheten ved enkeltvedtak fastsette eller godkjenne metoder.⁸

3. Begrunnelse for vedtaket

3.1 De formelle kravene til metodeforslaget og beslutningsprosessen er oppfylt

Metodeforslaget er mottatt av RME innenfor Statnetts frist for utarbeidelse av forslaget, og det er gjennomført høring av metodeforslaget i tråd med de krav som følger av EB.

Etter å ha vurdert metodeforslaget, rettet RME den 23. oktober 2023 en anmodning til ESA om å treffe beslutning om den opprinnelige versjonen av metodeforslaget.⁹ ESA traff etter dette beslutning rettet mot RME den 16. oktober 2024.

RMEs vurdering, vår beslutning om å rette en anmodning til ESA om å treffe beslutning om den opprinnelige versjonen av metodeforslaget, samt ESAs beslutning rettet mot RME, overholder gjeldende rammer for slike vurderinger og beslutninger.

De formelle kravene til beslutningsprosessen er dermed oppfylt.

3.2 Vurdering av metodeforslaget

RME vurderer at metodeforslaget oppfyller kravene i EB artikkel 41 nr. 1 ved at forslaget innenfor de gjeldende rammer fastsetter:

- En plikt til å informere alle TSOer i det nordiske synkronområdet, samt alle TSOer og markedsaktører i Europa, tre måneder før tildelingsprosessen skal tas bruk gjennom ENTSO-E sine nettsider, i tråd med EB artikkel 41 nr. 1 bokstav a.
- Krav om hvordan prisen for balansekapasitet, referanseprisen for døgnmarkedet og påslaget på referanseprisen skal bestemmes, i tråd med EB artikkel 41 nr. 1 bokstav b og EB artikkel 41 nr. 3.

⁸ Nærmere bestemt metoder for å fastsette vilkår om system- og balansetjenester, planlegging, idriftsettelse eller tilknytning av anlegg i kraftsystemet, som bruk av standardvilkår, den systemansvarliges kapasitetstildeling og håndtering av flaskehals i overføringsnettet, samt utøvelsen av systemansvaret

⁹ Jf. EB artikkel 5 nr. 7, jf. EØS-avtalen vedlegg IV pkt. 52 og EØS-komiteens beslutning nr. 207/2020 fortalen pkt. 9, jf. forordning (EF) nr. 713/2009 artikkel 8 nr. 1 første avsnitt bokstav b, jf. EØS-avtalen vedlegg IV nr. 47 bokstav d

- En begrensning på 10 % av tilgjengelig utviklingskapasitet som kan reserveres for utveksling av balansekapasitet, og fastsettelse av krav for å kunne øke begrensningen til maksimalt 20 % av tilgjengelig utviklingskapasitet i enkelte tilfeller, i tråd med EB artikkel 41 nr. 1 bokstav d og EB artikkel 41 nr. 2.
- Metode for prisfastsettelse, ordningen for bindende fastsatt kapasitet og regler for deling av flaskehalsinntekt for utvekslingskapasiteten mellom budområder som er tildelt bud på utveksling av balansekapasitet, i tråd med 41 nr. 1 bokstav c og EB artikkel 41 nr. 4.

Oppsummert vurderer RME at metodens innhold vil bidra til å oppfylle de overordnede målene som er angitt i EB. Innholdet er i tråd med regelverkets rammer for metoden. Alle prosessuelle krav er overholdt. Kravene til metoden etter energiloven og forskrift om elektrisk kraft over landegrensene, herunder EB, er dermed oppfylt.

Ved sin behandling av den opprinnelige versjonen av metodeforslaget, foretok ESA enkelte tilpasninger som fremgår av ESAs beslutning rettet mot RME av den 16. oktober 2024. Den opprinnelige versjonen av metodeforslaget med ESAs tilpasninger fremgår av vedlegg II. ESAs tilpasninger endrer ikke det materielle innholdet i metoden.

3.3 Godkjenningens form

Etter at RME rettet en anmodning til ESA om å treffe beslutning om det opprinnelige metodeforslaget, traff RME vedtak overfor Statnett om godkjenning av den nye versjonen av metodeforslaget den 23. oktober 2023 (gjeldende metode).¹⁰

ESAs beslutning tilsvarer gjeldende metode, med følgende to unntak:

- 1) ESAs ikke-materielle tilpasninger som nevnt over i pkt. 3.2,
- 2) ESAs beslutning vedlegg I artikkel 6 og 13, som med gjeldende metode har fått et annet innhold.¹¹

Av disse finner RME at ESAs ikke-materielle tilpasninger og ESAs beslutning vedlegg I artikkel 13 bør gjennomføres eksplisitt. Det er derfor RMEs vurdering at metodeforslaget kan godkjennes med det innhold som fremgår av vedlegg I. Innholdet i vedlegg I tilsvarer ESAs beslutning vedlegg I, med unntak av dets artikkel 6, der innholdet fra gjeldende metode er beholdt.¹²

Etter dette vedtar RME ingen materielle endringer i gjeldende metode. For å sikre at ESAs beslutning gjennomføres i tråd med Norges EØS-rettslige forpliktelser på en klar måte, finner RME likevel at innholdet i godkjenningen bør anses bestemmende for rettigheter

¹⁰ Vår ref. 201915027-14, jf. også omtale og referanse i ESAs beslutning avsnitt 84. Gjeldende metode fremgår av RMEs vedtak av den 23. oktober 2023 vedlegg I

¹¹ Slik også fremhevet i ESAs beslutning avsnitt 84

¹² ESAs beslutning vedlegg I inntas som vedlegg II, og gjeldende metode som vedlegg III, til informasjon

eller plikter til private rettssubjekter, i dette tilfellet Statnett. RMEs vurdering er følgelig at metoden bør godkjennes ved et nytt enkeltvedtak rettet mot Statnett.

4. Vedtak

RME godkjenner forslag fra Statnett til metode for en markedsbasert tildelingsprosess for utvekslingskapasitet mellom budområder i den nordiske kapasitetsberegningssregionen i henhold til energiloven § 6-1 fjerde ledd bokstav b, jf. a,¹³ jf. NEM-forskriften § 2-4 annet ledd, med det innhold som fremgår av vedtaket vedlegg I.

Statnett plikter etter dette å anvende metoden som systemansvarlig og TSO.

5. Klageadgang

Vedtaket kan påklages, se orientering om rett til å klage på siste side.

Med hilsen

Sigrid Bilstad Neraasen
Førstekonsulent

Godkjent av Tiril Henriksen Norvoll
Seksjonssjef

Tore Langset
Direktør

Godkjent i henhold til RME sine interne rutiner.

Mottakerliste:

STATNETT SF

Kopimottakerliste:

¹³ Jf. EB artikkel 5 nr. 1, jf. nr. 3 bokstav h, jf. artikkel 41 nr. 1, jf. artikkel 5 nr. 6, jf. forskrift om elektrisk kraft over landegrensene §§ 1 og 2 første og fjerde ledd

Orientering om rett til å klage

Hvem kan klage på vedtaket?	Hvis du er part i saken, kan du klage på vedtaket. Du kan også klage på vedtaket hvis du har rettslig klageinteresse i saken.
Hvor skal du sende klagen?	Du må adressere klagen til Energiklagenemnda men sende den til RME. RMEs e-postadresse er: rme@nve.no . RME vurderer om vedtaket skal endres. Dersom RME ikke endrer vedtaket, vil vi sende klagen til Energiklagenemnda.
Frist for å klage	Fristen for å klage på vedtaket er 3 uker fra den dagen vedtaket kom frem til deg. Hvis vedtaket ikke har kommet frem til deg, starter fristen å løpe fra den dagen du fikk eller burde ha fått kjennskap til vedtaket. Det er tilstrekkelig at du postlegger klagen før fristen løper ut. Klagen kan ikke behandles dersom det har gått mer enn 1 år siden RME fattet vedtaket.
Du kan få begrunnelsen for vedtaket	Hvis du har fått et vedtak uten begrunnelse, kan du be RME om å få en begrunnelse. Du må be om begrunnelsen før klagefristen løper ut.
Hva skal med i klagen?	Klagen bør være skriftlig. I klagen må du: <ul style="list-style-type: none">- Skrive hvilket vedtak du klager på.- Skrive hvilket resultat du ønsker.- Opplyse om du klager innenfor fristen.- Undertegne klagen. Hvis du bruker en fullmektig, kan fullmektigen undertegne klagen. I tillegg bør du begrunne klagen. Dette betyr at du bør forklare hvorfor du mener vedtaket er feil.
Du kan få se dokumentene i saken	Du har rett til å se dokumentene i saken, med mindre dokumentene er unntatt offentlighet. Du kan henvende deg til RME for å få innsyn i saken.
Vilkår for å gå til domstolene	Hvis du mener vedtaket er ugyldig, kan du gå til søksmål. Du kan bare gå til søksmål dersom du har klaget på RMEs vedtak, og klagen er avgjort av Energiklagenemnda som overordnet forvaltningsorgan. Du kan likevel gå til søksmål dersom det har gått 6 måneder siden du sendte klagen, og det ikke skyldes forsømmelse fra din side at klagen ikke er avgjort.
Sakskostnader	Dersom RME eller Energiklagenemnda endrer vedtaket til din fordel, kan du søke om å få dekket vesentlige og nødvendige kostnader. Du må søke om dette innen 3 uker etter at klagevedtaket kom frem til deg.